

gaar ind paa Ansættelsen af særlige Skoleinspektører, fordi det erkjendes, at et virkelig sagkyndigt, mindre mangfoldigt Mellemled og Tilsyn maa være nyttigt, og hvis det overhoved skal indføres, bør tilvejebringelse samtidig med den nye Ordning af Skolevæsenet — saa kan Flertallet dog ikke billige, at det geistlige Element efter Regjeringens Forslag skulde styes helt ud af Skoledirektionerne, men maa holde paa, at Regjeringen udnævner en af Amtets Prooster til disses 3die Medlem. Derved vil der ogsaa gjøres en naturlig Overgang fra den ældre Tilstand til det Nye, og nogen Erfaring og lokal Kundskab, der neppe i Reglen tør forudsættes hos Amtmændene, vil være tilstede i de nye Direktioner fra først af. Om ogsaa Samarbejdet i Begyndelsen stundom kan blive trægt nok, maa det geistlige Medlem i Direktionen dog betragtes som Skoleinspektørens naturlige Raad og Støtte i tvivlsomme Tilfælde.

Ligesom Landstingets Udvalg, der i Sessionen 1873—1874 afgav Betænkning over det da af Regjeringen forelagte Lovudkast om nogle Bestemmelser om Borger- og Almuefkoledæsenet, erkjendte, at Skolevæsenet i de større Kjøbstæder havde et saa stort Omfang, at det, uagtet der da foresloges ansat en Skoleinspektør for hvert Provsti, vilde være vanskeligt at føre et saa stadigt Tilsyn med de derværende kommunale og private Skoler som ønskeligt, og at der derfor burde være Udgang for Kommunens Bestyrelse til at erholde ansat en særlig Skoleinspektør, som da skulde være ligesillet med Provstiets Skoleinspektør, hvad Kjøbstadens Skolevæsen angik, samt at Kjøbstadens Skolevæsen da undtoges fra Provsti-Skoleinspektørens Tilsynskreds, saaledes forekommer det et Medlem af Udvalget (Zelsen), at en lignende Ordning for de større Kjøbstæder ogsaa nu bør træffes, idet der foreslaas ansat en Skoleinspektør for hvert Amt, og hans Tilsynskreds altsaa bliver mange Gange større end ved hint Lovforslag paa-tænkt. Men naar en Skoleinspektør saaledes begjæres ansat af Kjøbstaden og bestikkes af Kirke- og Undervisningsministeren, men lønnes af Kommunens Kasse, synes det at maatte være en Selvfølge, at han træder i Stedet for Amts-Skoleinspektøren med Hensyn til Kjøbstadens Skolevæsen, og at han forsaavidt med Hensyn til alle Sager vedkommende dette indtager samme Stilling som Amts-Skoleinspektøren og altsaa ogsaa har Sæde og Stemme i Skoledirektionen ved Behandlingen af disse Sager. Dette Medlem har i denne Henseende stillet en Underændring.

I § 21 første Stykke har Regjeringen foreslaet, at Statskassen skal yde et fast aarligt Tilskud til Skolefondene af 150,000 Kr. i Anledning af Alderstillaagene, der „fordeles mellem Skolefondene i Forhold til det Beløb, der

den 1ste Juli hvert Aar anvendes til Alderstillaag i hver af Skoleraadskredse“. Sammenholdt med § 14 — der er foreslaet udfærdiget — maa dette Stykke vistnok snarest forstaas saaledes som Statens faste Bidrag til Alderstillaagene, ligesom dens faste Bidrag til Pensionerne skulle fordeles i Forhold til de af Hartkornet udfærdigede Beløb. Men da Alderstillaagene Tal retter sig efter Skolernes, og disses Tal er størst i de Egne, hvor Hartkornet baade er mindst og mindst værdt, maa Flertallet finde det billigere, at Statens faste Bidrag til Alderstillaag fordeles efter Skolernes Antal. Og Flertallet maa endvidere finde det rimeligt, at Staten paatager sig et noget større fast Bidrag til Alderstillaag, hvorved disses Forøgelse i Antal og Sum ikke væsentlig vil forøge Skolefondenes Byrder.

Flertallet tiltræder ligeledes Regjeringens Forslag i samme Paragraf om, at Statskassen skal yde Halvdelen af, hvad Skoleraadene bevilge i Anledning af denne Lovs Gjennemførelse, det vil sige: til Oprettelse af Forskoler; men det findes tillige rigtigt i Loven at antyde Muligheden af særlige Bevillinger hertil paa de aarlige Finantslove, naar Saadant af Skoleraadene indstilles, idetmindste i de første 10 Aar efter Lovens Udstedelse, da man frygter for, at de Kommuner, som for Tiden have ondt ved at gjøre de fornødne Offre, ellers skulle trykke sig for længe ved at oprette Forskoler. Derfor foreslaas den sidste Sætning i andet Stykke ændret.

Endvidere finder Flertallet det nødvendigt efter § 21 — der bliver Lovudkastets sidste Paragraf, hvis dets Forslag vedtages — at tilføje to nye Paragrafer. Ved Lov af 8de Marts 1856 § 6 er Skolefondenes Virksomheds- og Regnskabsaar bestemt at skulle regnes fra 1ste Juli til 30te Juni. Denne Bestemmelse er formentlig ufornøden og uhenfjæmselig. Det Naturlige er, at alle offentlige Institutioners Regnskabsaar, forsaavidt særlige Grunde ikke tale derimod, falder sammen med Statens. Fremdeles er det i samme Paragraf af samme Lov bestemt, at Amtsskoleledningen skal udarbejde en Plan for Skolefondens Virksomhed for hvert Aar. Naar Amtsskoleledningen efter nærværende Lovforslag ophæves, kan denne Bestemmelse ikke udføres, og Paalæget synes da naturligt at maatte gaa over til Skoledirektionen, der altsaa vil have at forhandle Planen med Skoleraadene, der alene bør kunne vedtage den. Det synes fremdeles naturligt, at Statens Tilskud til Skolefondene maa kunne anvises efter Overlæggene i Virksomhedsplanen, medens den endelige Dyrkelse maa udsættes til Regnskabsaarets Udlob. Disse Bestemmelser foreslaas optagne i den første af de nye Paragrafer.